

CJENA lista: U preplati
za štavu god. K 45.—
za polugodište K 24.—
trimestro K 18.—, mje-
sечно K 4.—, u malopro-
daji 16 fl. pojedini broj.
OGLASI primaju se u
upravi lista trg Gustava I.

HRVATSKI LIST

Istori svakog dana u 3 sati ujutro.

Godina IV.

Novi kurz.

Hladnjokrvno i ravnodušno motrimo razvoj novog kurza, što ga je inaugurirao ministar-predsjednik von Seidler. Mi vidimo, duduše svu nesklapnost njegovih nauma, i načrt, spoznavamo katastrofalnost zaokreta na putu tog jako srednjeg političara, ali priznajemo, da je morao do tle dotjerati logičan razvoj stvari svojoj zadaći nedorašlog čovjeka. U Austriji odavno već nema stalnog kurza u unutrašnjoj politici. Naši državnici zadnjih deset godišta nijesu imali pravog cilja pred očima. Učinjali se scili, da zapadnu u pandže karibdi. Sve su prilike nenaravne, sve političke kombinacije umjetno izvještavene i jedan časak iskrenog temperamenta dovoljan je, da aruši svu virtuoznu zgradu kaži, koja je imala da nadoknadi iskren i zdrav politički program.

Ritter von Seidler imao je nesreću, da je ministrovao zajedno s Czerninom, a Czernin je bio pakostan čovjek, koji je počegnuo i druge u dubinu, kada se nije mogao više sam da drži na površini. Za to je podao one izazovne izjave pred općinskim zastupstvom u Beču, za to je prisilio Clemenceau-a, da pokaže svoje dokumente i izbrlja svoje tajne, za to je Seidleru počeg Ceha i Jugoslavenu napratio još Nijemec na ledje. Nastala je velika strava i opća bezglavost. Berlin se sretno okoristio momentanom panicom i stavio svoj ultimatum, izrekao svoj ili — ili. Austrijci su Nijemcu, potaknuti pruskom bezobzirnošću, digli upravo indijanski graju, kao da u Austriji nema mukotrpniјeg naroda do njih. Poštovanja vrijedni članovi gospodske kuće stvorile odmah „Viševnu stranku“, a Seidler, koji je trebao da u tom trenutku bude većim i odlučujim austrijancem negoli je ikada bio, pobratimi se sa Zuckerwołffom i s pokroviteljem krvništva, Heineom, da ih udobrovolji i pomiri. Mjesto da izvuče državni voz iz bata, turnuo ga je još bolje unutra. Seidler računa, da će svojim grožnjama i načrtima sapinjati svijet, preplatići Čehu i Jugoslavenu, skloniti ih na popuštanje i tako ih skloniti da ih skloniti na kojeljkun-pregovaranja, kako bi se moglo uopće još pregovarati o pravima, koja bi naš narod već odavna imao, da nijesu u Austriji zakoni tek komad tiskanog papira! Mislio je, da će uvjeriti svijet: o snazi austrijske vlade, dok je otkrio samo njezinu slabost: Pred čitavim je svijetom pokazao, da se njemački „belangi“ ne mogu provesti zakonitim ustavnim putem, da niti manjinski reakcionalni ustav naše države ne može više očuvati Nijemstvu nemirođnualogu gospodajuće načje i da se prevlast tog naroda može obezbjeđiti samo nastajaljkim i protuzakonitim mjerama. Kod toga je kompromisirao ugled države pred vsejeljim svijetom: Austrija nema danas više ustava, pošto ga samovoljen čin dr. Seidlera čini iluzornim i za slučaj da se parlament doskora opečatove. Danas je Austrija jedina neustavna država na svijetu, a da se tako desilo nije naša krivnja, već jedino krivnja naših slavnih vlasti, koje nijesu nikad smogle čestitog i modernog programa. Niti naši niti češki zastupnici nijesu nijednoj vlasti u Austriji mogli votirati ratni proračun, jer je taj rad nosio izričito protuslavensko obilježje, čega Nijemci ne taje niti nijesu tajti. Nijedan ne može od naroda zahtijevati, da potpiše sam svoju smrtnu osudu. Osobito jugoslavenski su zastupnici postupali kalkada u tom pitanju tako obzirno i mlijato, da nam je teško naći isprike, a pogotovo radi votiranja prvog proračuna po sazivu parlementa. Nitko ne može od naših zastupnika tražiti, da se ogriješi o svojoj savijesti. Ma da se prilike u toj državi još tako promijene, neće naši zastupnici moći da glasuju za ratne kredite u prijelag njemačkog rata. Ali za to su naši zastupnici zastavili sve svoje sile, da pribave državi ono, što najviše treba — mir, a u tom nastojanju zastupali su devet desetina čitavog pučanstva monarkije. Postupak se vlaže ne dade ni na koji način opravdati. Nije samo protuustavan, on je takodjer i protunarodan, upravo protuaustrijski. To je samo dokaz, da se naša monarkija ne samo u vanjskoj već i u unutarnjoj politici pokori la volji Berlina. U tom događaju može dr. von Seidler, mogu Wolff i Schönerer nazrijevati uspjeh, za stvarnog je motrića to samo politički Sadova, kapitulacija Austrije i nova pobjeda njemačke države na njezinom pohodu vom Belt zur Adria.

Ipak ostajemo ravnodušni i hladnjokrvni. I ove će nove odredbe biti „austrijske“ odredbe i taj novi će zakon biti „austrijski“ zakon. Imat će dakle relativnu vrijednost. Nemamo duduše u Austriji više predmeta iz gumi-elastike, ali imademo za to valjan i patentirani surrogat: naše zakone. Sam dr. von Seidler je priznao, da se zakon o ravnopravnosti naroda u Austriji nije nikada provodao i ipak je toliko naivan, da se čudi, zašto još nijesu riješeni narodni sporovi, i tako zloban, da traži za to jedan uzrok u jugoslavenskoj agitaciji. Sto je učinio ministar Seidler, da uspostavi ugled i moć zakona u Austriji?

U kojem je slučaju revidirao postupak prijašnjih vlasti u opreci s tim jasnim odredbama? Na koji je način obeskrijepio zaključak i zone toli citirane rečenice „Justitia regnum fundamentum“, da je Austrija daleko država bez fundamenta? I takvih pitanja, na koja nam dr. von Seidler ne može dati odgovor, mogli bi još mnogo više nanizati! Razumije li dr. von Seidler, zašto smo skrajno nepovjerljivi napram svakoj vlasti i zašto tražimo kao garantiju ne „kreacione“, koju bi se kao i sve ostalo provodjalo nama na štetu, a Nijemcima na korist, već našu samostalnu državu u formi jugoslavenske deklaracije? Samo naša vlasta bit će nam jamstvo za poštivanje zakona, a za paradno zakonodavstvo naših austrijskih vlasti nema danas nitko od nas više smisla! Dr. von Seidler nije učinio daleko ništa, da se preporodi pravni osjećaj u našoj državi, a potom je svojim odlučnjama, potkopao i zadnju vjeru u pravovaljanost austrijskih zakona. To je znak negeneracije vlaste i onih, koji drže vlast. Radi toga smo mirni i puni vjere u našu budućnost, pošto znademo da je naš narod zdrav, jak i mlad...

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 5. (D. u.) Službeno se javlja: Artillerijski bojevi na jugozapadnoj fronti traju dalje. Na talijanskoj fronti bi odbijeno neko talijansko izvidničko poduzeće. — Poglavlje generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 5. (D. u.) Wolffov ured javlja: Iz velikog se glavnog stana službeno saopćuje: Zapadno bojište: Iza veoma jakе vatrene priprave napadne francuske divizije na naše položaje na Kemmelu i kod Bailleul bez uspjeha. Bjehu uz veoma teške gubitke odbijene. Preko 300 zarobljenika osta u našim rukama. Namjerni napadaj neke engleske divizije zapadno od Bailleula nije se pod našom vatrom povratio — od Nebutome napadaju se engleski sunci. U bojnom području s obe strane Somme oživi na večer artillerijska djelatnost. Uspe se osobito kod Bretonneu i na zapadnoj obali Avre. Na ostaloj fronti ništa od zamašaja. S ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

* Talijanski izvještaj od 4. svibnja: U pogorju sunci talijanskih i britskih ophodnja. U Val Arsa i jugozapadno od Canove privredosmo zarobljenika. U kraju Tomba-Montenera rastjeramo i proganjamo njemačke izvidničke odjele. Pred našim porinutim postojankama na Splitzbergu, desno od doline Brenta uguši spretan nastup naših napadaj protivničkih odjela već u zametku. Obična obostrana artillerijska i strojopuščana bubnjarska paljba na raznim točkama fronte. Mi provedosmo brojna ljetala poduzeća. Jedno od naših ljetala izbacil jednu tonu bombu na ljetalačko polje Campo Maggiore i južno od Sedica. 12 neprijateljskih ljetala bi oboren, jedno pak drugo bi od talijanskih i engleskih lovackih ljetala, prisiljeno da se spusti. Jedan se je od obrambenog topništva pogodjeni aparat srušio u plamenu.

* Bugarski izvještaj od 4. svibnja: Macedonska fronta: Zapadno od Ohridskog jezera i u predjelu Moglena potjerare vatrom naši porinuti odjeli neprijateljske odjele pješadije. Kod Dobrog polja zapadno od Vardara i južno od Dojrana bi obostranska artillerijska vatra žestoka. — Dobručka fronta: Primirje.

* Car na bojištu. Kako je već bilo javljeno, otputovalo je car u pratnji načelnika generalnog stožera baruna Arza, njemačkog vojničkog ovlaštenika kod vrhovnog vojnog vodstva, generala Crmono i ostale pratnje, na frontu, gdje će ostati dva dana. Car je ovoga puta posjetio frontu u Mlečkoj, gdje nije nadgledavao samo čete, već gdje svrača osobitu pozornost svim mjerama, koje se protežu na vojsku u polju.

* Francuzi u Harbinu. Prema nekom listu, koji izlazi u Marsallu, bila je poslije konferencije antantnih poslanika francuska posada u Pekingu sa topništvom poslana u Harbin, da u Sibiriji uguši njemačke spletke.

* Iz Amerike. Vrijednost neprijateljskog imetka, što ga je zaplijenila vlast Udrženih država, iznosi 280 milijuna dolara.

Proglas socijalnih demokrata na radništvo.

Beč, 4. (D. u.) „Sozialdemokratische Korrespondenz“ javlja: Načelnstvo socijalno-demokratske stranke i predsjedništvo kluba njemačkih socijalno-demokratičkih zastupnika zaključile, da na radništvo izdaju proglas, koji veli: Parlament je bio odgodjen,

HRVATSKI LIST izlazi u naknadnoj tiskari J. K. KOMPOTIĆ u Puli tra Custoza 1. Uredništvo: Sisacka ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSEPH HAIN u Puli — Rukopis se ne vraćaju. Crtanje: ans. post. Biograd 26.7.18.

Broj 1011

jer je vlasta nesposobna da ga vodi i jer se boji debate o carevom pismu i o otstupu grofa Czernina. Odgovorne za to su naročito njemačke nacionalne stranke, koje hotimice idu u susret apsolutizmu, jer svoj cilj mogu postići samo oktroiranjem. Ako se svenjemačkim prouđiteljima rađa na volju hoće uspostaviti apsolutizam i vlasti Austrijom po Stürgkhovom sistemu, bit će radništvo prisiljeno, da stupi u boru za prava naroda. Proglas svršava pozivom na radništvo, neka bude pripravno na boru, ako taj bude ovi potrebe.

Holandsko-njemački pregovori.

Berlin, 4. (D. u.) Wolffov ured javlja: Dne 27. travnja dovedoće njemačko-holandski pregovori o prevozu i o plovdbi Rajnom do načelnog sporazumka o svim nabačenim pitanjima. Jedinstvo se postiglo takodjer preuzevši prevoz i izvoza pjeska i kremina, čiju je množinu obećala nizozemska vlast. Jedino točka, koja osobito suviši sa ponovnim otvorenjem teretnog prometa na pruzi Roemaa-Hamont, treba još razjašnjenja. Takodjer tu se medjuim postigao sporazumak, tako da se ta stvar može smatrati uređenom.

Ukrajinsko žito...

Berlin, 4. (D. u.) Glavni odbor njemačkog rajhsлага. U debati izjavio je zastupnik Scheidegg, da se nova ukrajinska vlast sastoji iz kadaeta i federalista. Skorpacky da nema narodaiza sebe. Vlast da ne može biti trajna. Iz te situacije da se za njemački narod ne može zlepiti spas. Zastupnik Erzberger veli, da je razvoj istočnog pitanja odlučujući za općeniti budući razvoj stvari u Evropi i upravo Ukrajinu, gdje su se počinile najveće pogreške, stvara os istoka. I u Litvi da popušta sklonost prema Nijemcima. Ako se narodu bude htjelo narinuti personalnu uniju sa Njemačkom, razvit će se rusofitsko gibanje. Podstajnik von der Busche ispravlja nekoje točke u dosadašnjim navodima te izjavlja, da je njemački poslanik u Ukrainskoj bio uviđek dobro orijentiran. Pobjedac je tvrdnju, da su Nijemci u Ukrainskoj podupirali veleposjednike. Sadašnji je ministar-predsjednik gospodin Lysogub iz Poltave. Drugi ministri nisu još imenovani. Medju njemačkom i austro-ugarskom delegacijom nije bilo nikakvih opreka. Podstajnik Braun izvodi, da je končano uspjelo sklopiti sa ukrajinskom vlastom ugovor, u kojemu se ona obvezuje, da će središnjim vlastima dobiti 60 milijuna puda žita i to u travnju 6., u svibnju 15., u lipnju 20 i u srpnju 19 milijuna puda. Iza mnogobrojnih poteškoća stvoren je novi ukrajinski ured, našto je bio sklopljen novi ugovor, koji sadržaje istu dobavu u ratama. Ako to Ukrainski ne uspije, onda imaju središnje vlasti pravo, da si žito priskrbne direktnim saobraćajem. U sadašnjem je trenutku teško preći, što ćemo dobiti iz Ukraine. Prema dosadašnjim vijestima najavljenje je od prilike 4 milijuna puda ali još nije dohavljeno. Do sada je prešlo graniču okruglo 1000 vaguna žita a preko Braile 800 vaguna. Govornik ističe cijeniku, da ukrajinski seljak imade u rukama 8 milijarda papirnih rubala i da radi toga nema gospodarske potrebe, da prodaje svoje zalihe. Središnje vlasti ne mogu prodavati ukrajinskim seljacima tkanine, koje nužno treba. Daljnja je velika poteškoća pribavljanje platežnih sredstava, koje se ne može sakupiti u Ukrainskoj. Državni podstajnik ističe konačno, da između austro-ugarskog i njemačkog odaslanstva vlasti nazuži sporazumak. Vijećanje je bilo za tím prekinuto.

Iz slovenskog svijeta.

Iz Slovenije. Novi kurz u austrijskoj politici pozdravlja „Slovenski Narod“ uvodnim člankom pod naslovom „Navještenje rata“, u kojem veli: Načelnik je austrijske vlasti došao do osvjeđenja, da se ne da prepriječiti ostvarenje jugoslavenske deklaracije, te se je istodobno postavio u službu svenjemačkog Dranga i proglašio, da slovenski dio jugoslavenskog naroda nikako ne može postati slobodan, da slovenske zemlje nikada ne smiju pripasti jugoslavenskoj državi, jer ide preko njih njemački put na Jadranovo more, i jer Nijemci zahtijevaju — ne da taj put ostane otvoren (Jugoslavenska država u okviru monarkije pruža sama najbolje jamstvo, da bi austrijski narodi imali slobodne veze s pristaništem pri moru!), nego jer zahtijevaju i hoće da si grade na našem narodnom tlu svoje bojne postojanke i svoje nacionalne tvrdjave, da tako postanu gospodari naše zemlje i gospodari mora. Ministar-predsjednik odsudio je u ime svenjemačke politike na nacionalnu smrt, te nam je istodobno njavio, da će s državnom silom zapriječiti, da se mi ne borimo za svoj opstanak. Navijestio je represalije proti agitacijama, koje huiškaju narod proti narodu. „Istodobno, do-

odsudjuje načelnik bečke vlade u njemačko ime Slovence na narodnu smrt, zida hrvatskom dijelu našega naroda zlatne kule u zraku. Nudja Hrvatima Veliku Hrvatsku, da bi im Dalmaciju i možda i Istru, velim, da nije isključeno, da bi mogli u okviru monarkije imati svoju samostalnu državu — ako se svečano odreknu Slovenaca. Bečki svenjemački „Deutscher Klub“ nije uzalud nedavno izdao svog jugoslavenskog programa, Pilari, Stadler nijesu uzalud pišali svojih memoranduma i zaključivali posebne deklaracije, gospodin von Südland nije uzalud napisao debele svoje knjige o jugoslavenskom pitanju, u kojoj dokazuje, da je zahtjev za sjednjene slovenskog područja s ostalim jugoslavenskim zemljama — smiješan. Ministar Seidler dobar je učenjak i veoma pametan muž. Budući da ne može zapriječiti končnog rješenja jugoslavenskog pitanja, rado bi barem za njenstvo riješio ono, što se riješiti dade, te bi rado dobio Hrvate za saveznike proti vlastitoj braći, za saveznike njenstva proti jugoslavenstvu. Sto će pak kazati Hrvati toj drzivoj špekulaciji, Dalje veli „Slovenski Narod“, a i njemački listovijavljaju isto, da će morati odstupiti slovenski ministar vitez Žolger, jer nije htio potpisati naredbe, koja je uperena proti Česima kaošto i proti nama. „Slovenski Narod“ završava: Započenja se možda doba novih progona. Naš narod sve će to pretrpjeti i preživjeti. Glavni je posao već dovršen. Sve tamo do zadnje kolibe izgovorena je riječ za našu deklaraciju, u najprijesti slovensku dušu pala je iskra narodnog oduševljenja i narodne požrtvovnosti i snažno plamli plamen samosvište i neograničenog pouzdanja u vlastitu snagu i vlastitu budućnost. Dok ostane narod sebi vjeran, razbit će se o njegovoj volji, tvrdio ko hridina sve neprijateljske namjere. Prekujući pretio nam Stigk, Jučer govorio je Clam Martinić, gdje pak će biti sutra Seidler. A narod ostati će uvijek postojano.

Militavost češkoga plemstva. I češka je aristokraciju militava i unajmljiva, kaošto i hrvatska. Istaknuo je to Josip Holeček u knjizi „Česka šlechta“ (češko plemstvo), potvrđuju to djela „čeških“ aristokrata Clama, Cerninina, a sad eter piše „Venkov“: Nijemci će zato, što su pripravljali iznenadjenje, biti, vele, nagradjeni! Priopćila je to „Bohemian“. U subotu da je proglašio ministar-predsjednik dr. Seidler deputaciji njemačkih poslanika, da će njemački zahtjev, da se otvari podružnica ratnog prehrambenog zavoda u Dečim ili Podmoklinu za njemačke kotare, biti ispunjen u tri ili četiri tjedna. Sami njemački listovi tvrdi, da će tvorbom „samostalnog gospodarskog područja u Češkoj“ biti nevakvim predgovor za politiku traganja, za krajsko razdijeljenje češkog kraljevstva. Ali Nijemci idu još dalje, oni hoće, da se njihovi ponješćeni gradovi pripove opskrbnom području njemačke države — ali ta moliba bila je odbijena od same Njemačke. „Nijemci u rajhnu imaju sami sa sobom dovoljno posta, da se kako valja, opskrbe“ — poručuje se iz Berlina u Austriju — „užuden bl bilo, da si beru još nekakav opskrbni teret iz — Češke!“ Mi smo ovđje, piše „Venkov“, već bezbroj puta razložili brojkama, da je posvema suvišno uređenje samostalnog opskrbnog njemačkog područja i to sa stanovišta čisto gospodarskog. Sa stanovišta političkog moraju slični pokušaji naletiti na naš najveći otpor! No nije to dovoljno, da se sličnim stvarima zanimaju bečki virokrati, nego se i dio — našeg istorijskog plemstva, ovamo plete! U ratno smo doba često očekivali, da će se češki veleposjednici odazvati u korist češke stvari — a kad tamo, osim neznačnih iznimaka, nije u javnost doprio ni riječi, koja bi našu stvar mogla poduprijeti. Tekar sada je vrijeme. „Union“ priopćio je plemićki iskaz — iskaz češkog aristokrata grofa Deyma iz Nemyše. U iskazu zahtjeva on za Nijemce u kraljevini Češkoj zakonitu zaštitu, da je razdiobu vlastelinskih i samoupravnih ureda i krajsko predjelje uz zaštitu nerazdijeljivosti zemlje. Pri tom istodobno si protestuje proti češkim aspiracijama na slovački dio Ugarske! Kad smo pročitali to razmatranje, odmah smo si rekli: Malo kad odazove se češko plemstvo u javnosti, a kad se ipak odazove, moramo onda priznati: O da bi radje bilo šutnju! Čovjek u istinu ne razumije, u kakvom to uzduhu živu naši aristokrati! Vide, što se oko njih čini, čitaju naše programe, slušaju o tom, zašto smo trpjeli, zašto trpimo, a ipak nemaju na pameti ništa drugo, osim brige za Nijemce! A to upravo u čas, kad bi se to čovjek najmanje nadao! Istina, gospodin grof Deym zaključuje, da svjetovni rat zahtjeva sretno rješenje češkog problema, što se dade provesti samo ostvarenjem istorijskog državnopravnog programa — ali pri tom istodobno zahtjeva: najprije sporazum s Nijemicima! To je isto tako, kao da bi se reklo: možeš poletjeti na mjesec! On je i proti uređenju „Deutschböhmen“ — ali istodobno toplo preporučuje, da se „uz zaštitu nerazdijeljivosti zemlje“ razdijeli češko kraljevstvo u dva područja! Ne shvaća zaista, da je takova razdioba samo uvod za ispunjenje poznati svenjemačkih zahtjeva? Kako bi to s onom nerazdijeljivosti ispašlo u kratko doba — zna svakog djeteta. Grof Deym zove i za saziv sabora i pozivuje na nove izbore, ali još više za pomirjuju komisiju kraljevine Češke, u kojoj bi Nijemci opet provodili

poznate već stvari! Ne, ne, tako si nijesmo nikad predstavljali iskaz češkog plemića u ovu napeto dobu, završava češki agurni dnevnik.

Velika ruska komunistička država. U listu „Novaja Žizn“ objelodanjuje Maksim Gorkij sastav, u kojem podvrgava unutarnje političke odnose boljševičke države najostrojim kriticama. Današnja Rusija — piše Gorkij — pruža sliku, od koje ne može biti jadnje. Kao najznamenitiji rezultat velike ruske revolucije pokazuje se sramotna činjenica, da se u Rusiji krade sve, što se može ukraсти. Način, kako se je sama Rusija oplačala, bez sumnje je besprimjeren u povijesti. Plaćaju se crkve i muzeji, prodaje se crkveno blago i arheološke dragocjenosti, strojne puške i topovi. Palače sa dragocjenim umjetničkim zbirkama, hambari i trgovačke radnje su oplačkane i pljenjene. Cijela je Rusija raj lopova, ubojica i pljačkaša, a da boljševička vlada ne može doroziti ovu tragediju. Vojnici posvema otvoreno nude po trgovima jermenske žene, koje su dovukli iz Kavkaza za 25 rubalja po glavi. Od ovih se vojnika za ciljevo ne može nadati, da će biti duhojni vodje Europe, mesije novoga svjetskoga poretki. Bit će užasno pri duši onome, tko pročita petrogradske izvještaje o grožnjim nasiljima u Simferopolju i Sebastopolju. — Rusija je pala. — To je opći očajni poklik. Boljševička se je država jedno izjalovala, jer onaka umorstva u masama prekorčuju ono, što se može podnosi. Pa su rijetka u divljim plemenima. Neka se pomisliti: Samo u Sebastopolju zaključeli su mornari, da poubljuju sve imućne građane koji stanuju u dvije glavne ulice. Na odredjeni se dan izvodi zaključeno zlodjelo i lešne umorenih bacaju u more. Jedna udova zamoljena ronca, da joj izvadi umorenog muža. Jedan je ronjac isčezao pod morskom površinom, izlazi na polje, izgleda kao lud. Namjerio se je na cijelo brdo ljetjina, koji su imali na nogama veliko kamene. Na ovoj se slici odražuje kulturni život današnje Rusije. Pod boljševičkom je vladom postala Rusija državom, koja ne smije tražiti, da se smatra kulturnom. Dokle god budem živio, vikatcu boljševicima: Pustite vodat voli! Nemate ni snage ni moći, da stvorite novu Rusiju!

Iz Hrvatske. Ne znamo, kako će djelovati nove mjeri i novi možbeni programi na javno mnenje u Hrvatskoj. Sigurni smo, da će se ondje naći ljudi koji će nesvesno okrenuti „bandiru kako vitar puše“, u prvom redu naravno hrvatski frankovci. Ali smo s druge strane također uvjereni, da će veći dio hrvatsko-srpskog djela jugoslavenskog naroda dočekati mirno s prezirom sva, ta nova alarmovanja. Bili smo mi prije Seidlera i prije njegovih prijetnji i bit ćemo također i poslije njegovih mjeri. — Kao prvi dogadjaj novih progona i prisilski odozgo jest obustava „Juga“. „Jug“ je — rijetka pojava u Hrvatskoj — bio dobar dnevnik. To su osjećali najbolje oni u Pešti, zato su pritisnuli i osjećko je državno odvjetništvo bilo valjda prile i bolje upućeno informacijama iz Pešti, da dolazi nova era, nego li je Seidler izrekao svoj povjesni govor. Uredništvo „Juga“ javlja, da obuštavlja list svojevojno, jer nije htjelo prignuti šije pred naredbama i naputama državnog odvjetništva i cenzure. „Hrv. Rječ“ glasilo vladine većine dvaput javlja: „Treba da se te stvari razbijste, ali se već u trećoj vijesti o istoj stvari poznaje, kako je ta vladina većina bezmoćna i kako se ne vlasta u Zagrebu, nego u Pešti. Na cijelom svijetu, javlja zagrebački dopisnik „Slovenskom Narodu“ nije tako veliki trenutak našao na tako male ljude, kao u hrvatskoj vladinoj većini. — Nama je koalicija simpatična. Simpatična nam je iz dvojeg razloga: Vidimo u njoj najspasobnije ljude u Hrvatskoj i znamo, da hrvatski narod najbolje pozna. U mnogočem dajemo joj prednost pred svim ostalim strankama u Hrvatskoj. Ali preveliki oportunitizam i preveliku popuštanje samo uz ciljenu, da se samo vidljivo vlasta i pri tom ždere iz jasala, nikako ne možemo odobravati. — Na sami dan 30. travnja sakupili su zagrebački akademici za našu djecu 30.000 kruna. Taj broj govori jasno o raspolaženju koje danas vlasta.

Skoro u kino „Ideal-u“
Caius, Julius Caesar!

Hrvatice, žene i djevojke! Jugoslovenke!

Ozbiljno je doba, u koje živimo. Ozbiljni su dani, i daleko više ozbiljnji, nego možemo mi da shvatimo! U to ozbiljno doba, gdje se ruše prestolja, gdje car postaje prosjakom, gdje svesilni duh demokracije i napretka država stari, poredjajući i ruši sva ono što je trulo, što je zastarjelo, neprirodno i nepravedno, u doba, kad u istinu radi se na svijetu novi život; samo onaj će narod postignuti ono za čim teži, naime vrhnjac svojih želja i nastrojanja — svoju slobodnu narodnu državu,

koji bude ustrojao nepokolebljivo pri svojim zahtjevima, i koji bude mogao da pošalje u borbu izobražene pojedince nezlomive volje i jaka duha, Hrvatske žene i djevojke u Istri! Jugoslavenke! Vaša je prva i najglavnija zadaća, da same sebe odgojite, da svaka od Vas postane prava kći svoga naroda, koja će znati da svoju djecu odgoji tako, kako zahtijevaju potrebe našega naroda. Zato treba da svaka ona, koja želi, čita i kojoj leži ikoliko na srcu budućnost nezidine djece i i njezinu budućnost, te budućnost cijelog našeg naroda, bude čitateljica „Ženskoga Svijeta“, „Ženski Svijet“ izlazi u Zagrebu, svaki mjesec jedamput, te je najbolji list, od svih muških i ženskih, što su bili kod nas do sada pokrenuti. Zadaća je lista, kako je to bilo u našem listu svojedobno razloženo, da odgaja narodne svijesne žene, dobre majke, koje će preporoditi naš narod. Preplata je listu neznačna. Svaki broj je sam za sebe dobra poučna knjiga sa člancima i raspravama iz svih struka našeg kulturnog, socijalnog i političkog života, pisan je latinicom, na ilinom papiru, te sudjeluju u njem naši najbolji književnici, muško i žensko, iz svih krajeva prestrane Jugoslavije. Tu ćete upoznati što i kako misle Vaše sestre u Sloveniji, u Hrvatskoj, u Dalmaciji, u Ugarskoj i Srbiji, i Vaše će misli ojačati, kad vidite, koliko sestara imade, koje faru iste brige i boje iste rane, ali koje ujedno i nastoje, kako bi se tih briga rješile i te rane zaličeće. Hrvatice i jugoslavenske žene i djevojke! Ima li u Vama nešto narodnog ponosa i svijesti, ne ćete li da i VI i Vaša dječa propadnete u neznanju i neštašću slijeta i života, ne krzname, nego pošljite odah preplatu na „Ženski Svijet“. Na godinu K 20. na po godinu K 10, na četvrt godine K 5. Preplata se salje na: Zofka Kveder-Demetrović, Zagreb, Pantovčak 1b.

Skoro u kino „Ideal-u“
Caius,
Julius Caesar!

Domaće vijesti.

Velovrđani C. k. kotarsko školsko vijeće saopćuje: Dne 2. junija 1918. u 3 sata popodne obdržavat će se na Velom Vrhu u školskoj dvorani zasebne škole komisionalna rasprava za utemeljenje redovite pučke škole na Velom Vrhu. Ovoj raspravi bivaju pozvani osi obitelji III skrbnici — a u slučaju njihove odsutnosti mogu pristupiti i majke — iz mjesta: Veli Vrh, ulica Fasana, Valdenaga, Valmarin, Vrh Lesso, Lizinjamoro, Tivoli, Željeznički most (izvan žične ograde) i Ruban, koji imaju djece dužne za polazak škole i to ako i ne bi primili posebnog poziva. Učesnici će morati donijeti donijeti sobom isprave iz koje će biti razvidno, da dječina njihova dječa još živi te su rodjena u dobi od dne 16. septembra 1901. do 15. septembra 1911. Pula, dne 2. maja 1918. Predsjednik Hohenbruck, m. p.

Sa pošte. Poštanski ured u Puli nam saopćuje, da je promet s omotima za Trst u potpunom opsegu oper uspostavljen.

Dnevne vijesti.

Našim čitateljima javljamo, da su izazile veoma stroge cenzurne odredbe proti jugoslavenskoj štampi. Neka se uvaži.

Zadnja cenzurna uputa ministrijalne komisije nosi broj 21.110. Možemo si dakle predstaviti, kako je teško izdavati list u skladu s ovim 21.110 cenzurnih uputa i kako je teško i cenzuru pregledati list, kad mora kod cenzuriranja imati uvijek pred očima strahotu od 21.110 cenzurnih uputa. Ne znamo zapravo tko su veti siromasi ili redaktori ili cenzori.

Njemačka pomorska škola u Trstu. „Tagespost“ javlja: „Ljeti 1917. godine zamolio je nar. zastupnik cara za njemačku pomorskiju školu u Trstu i ova je molba bila potvrđena carskom rječi. Sada se ima taj zahtjev provesti. Medju svibanjskim zahtjevima Nijemaca nalazi se na prvom mjestu — naučna škola za Nijemce u Trstu. Ali pomorska je škola tek početak...“ Slovenci nemaju još pomorske škole, a Slovenci imaju kao primorski narod na to svakako više prava negoli Nijemci. Isto pravo kao Nijemci imaju na nautičku školu u Trstu i Poljaci, Ukrajinci i Česi. Gleicher Recht für alle, kazao je ministar-predsjednik. Neka se dakle u Trstu otvori i češka i poljska i maloruska i slovenska nautička škola!

Kreditno i eskomptno društvo

Puta trg Custeria 43
prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini.
Uredovni satovi samo od 4 do 5 po podne.